

ความสัมพันธ์ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนของผู้สูงอายุ
ในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวศิริลักษณ์ จันทร์นอย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2529

ISBN 974-566-307-7

013271

i 17423545

RELATIONSHIPS BETWEEN SELF-IMAGE AND PARTICIPATION
IN COMMUNITY'S ACTIVITIES OF THE AGED IN
AMPHOE DUA YAI, CHANGWAT NAKHON RATCHASIMA

Miss Siriluck Chanoi

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of Requirement
for the Degree of Master of Education
Department of Education Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ชุมชนของผู้สูงอายุในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

โดย นางสาวศิริลักษณ์ จันทรนอย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ

ดร.ชูเกียรติ ลีสวรรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ)

.....

กรรมการ

(ดร.ชูเกียรติ ลีสวรรณ์)

.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนของผู้สูงอายุในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
ชื่อนิสิต	นางสาวศิริลักษณ์ จันทรนอย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ
ภาควิชา	วิจัยการศึกษา
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพเกี่ยวกับตนเอง ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนแต่ละประเภท ของผู้สูงอายุ ในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเอง ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุกับลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ ในอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ภาพเกี่ยวกับตนเองด้านร่างกายของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความดีในการ เขารวมกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ
2. ภาพเกี่ยวกับตนเองด้านจิตใจของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความดีในการ เขารวมกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ
3. ภาพเกี่ยวกับตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความดีในการ เขารวมกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุในเขตชนบทยากจน อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 200 คน และเก็บแบบสัมภาษณ์ไครบถวนทั้ง 200 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คำถามในแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนบุคคลหรือลักษณะของผู้ตอบ ตอนที่สอง เป็นคำถามเกี่ยวกับภาพเกี่ยวกับตนเองคานร่างกาย คานจิตใจ และคานสังคมของผู้ตอบ ตอนที่สาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ ของผู้ตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในเรื่องภาพเกี่ยวกับตนเองของผู้สูงอายุ พบว่าภาพเกี่ยวกับตนเองของผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยรวมคี่ปานกลางทุกคาน โดยมีภาพเกี่ยวกับตนเองแต่ละคาน เรียงตามลำดับไคดังนี้ ภาพเกี่ยวกับตนเองคานสังคม ภาพเกี่ยวกับตนเองคานร่างกาย และภาพเกี่ยวกับตนเองคานจิตใจ

* 2. ผลการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนทุกประเภทในเกณฑ์สูง โดยผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละประเภท เรียงตามลำดับไคดังนี้ กิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสุขและการอนามัย กิจกรรมเกี่ยวกับงานรื่นเริงต่างๆตามเทศกาล กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา กิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมคานงานพิธีต่างๆทางสังคม และกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา

3. ผลการวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองของผู้สูงอายุกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ พบว่า ภาพเกี่ยวกับตนเองของผู้สูงอายุทุกคาน มีความสัมพันธ์กับความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่างๆ ของชุมชน นั่นคือ ผู้สูงอายุที่มีภาพเกี่ยวกับตนเองคี่ จะเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆบ่อยครั้ง

Thesis Title Relationships Between Self-image and Participation in
Community's Activities of the Aged in Amphoe Bua Yai,
Changwat Nakhon Ratchasima

Name Miss Siriluck Channoi

Thesis Advisor Associate Professor Oonta Nopakun
Dr.Chukiat Leesuwana

Department Educational Research

Academic Year 1985

ABSTRACT

Purposes of Research

1. To study the physical, mental and social self-image of the elderly persons in Amphoe Bua Yai, Changwat Nakhon Ratchasima.
2. To study the characteristics of the participation in each type of local activities of the elderly persons in Amphoe Bua Yai, Changwat Nakhon Ratchasima.
3. To study the relationship between the physical, mental and social self-image and the characteristics of participation in various types of local activities of the elderly persons in Amphoe Bua Yai, Changwat Nakhon Ratchasima.

Hypothesis of Research

1. The elderly person's physical self-image positively relates to the frequency of his/her participation in various types of local activities.
2. The elderly person's mental self-image positively relates to the frequency of his/her participation in various types of local activities.
3. The elderly person's social self-image positively relates to the frequency of his/her participation in various types of local activities.

Process of Research

The (population) samples in this research are the elderly persons in the poor rural area of Amphoe Bua Yai, Changwat Nakhon Ratchasima of which the total (quantity of) samples are 200 persons. The whole 200 issues of interview forms were fully received.

The research instruments is a structured interview form made by the researcher. The questions in the interview form are divided into 3 parts: firstly the answerer's personal data, secondly the questions concerning the answerer's physical, mental and social self-image, and thirdly the questions concerning the answerer's participation in various local activities.

Data analysis is carried out by finding the percentage, average, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

Conclusion of Research

1. The conclusion of research on elderly person's self-image proves that he/she has self-image at the average of all middle aspects which can be put in order to the social self-image, physical self-image and mental self-image.

2. The conclusion of research on the elderly person's participation in local activities proves that the elderly persons participate in all types of local activities at a high average. Each type of activities participated by the elderly persons can be put in order to the public health and healthiness activities; custom, tradition and culture concerning various festivals activities; educational activities; custom, tradition and culture concerning various social ceremonies activities and religion activities.

3. The conclusion of research on the relationship between the elderly person's self-image and his/her participation in various types of local activities proves that the elderly person's all aspects of self-image positively relate to the frequency of his participation in all types of local activities. That is the elderly person who has good self-image will participate at a high frequency in all types of local activities.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ อุนตา นพคุณ และ คร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาแนะนำแนวทางแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณผู้สูงอายุทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณรุ่งทิวา ลุนอุคม ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการเก็บข้อมูล และคุณมารีย์ โอภาสเสถียร ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ พ่อ ชายสูงอายุผู้เป็นที่รักยิ่ง ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างมากที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องผู้สูงอายุในครั้งนี้

ศิริลักษณ์ จันทรนอย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	4
ความจำกัดของการวิจัย	5
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผล	107
ขอเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก ก	128
ภาคผนวก ข	149
ประวัติผู้เขียน	158

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ.2527 ในเขต ชนบทภาคจนอำเภอบัวใหญ่ จำแนกตามตำบลและหมู่บ้าน	43
2	รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรสูงอายุ ที่ชุมนุม เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	46
3	ระยะเวลาการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ สถานที่ทำการสัมภาษณ์และ ผู้ประสานงาน	52
4	ทิวแปร และความสัมพันธ์ระหว่างทิวแปรที่ศึกษา	57
5	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ	62
6	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับอายุ และ เพศ	63
7	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพและ เพศ	64
8	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามบุคคลที่ผู้สูงอายุ อยู่รวมกายและ เพศ	65
9	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุจำแนกตามบุคคลที่เป็นเจ้าของบ้าน ซึ่งผู้สูงอายุอาศัยอยู่และ เพศ	66
10	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส และ เพศ	67
11	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามศาสนาและ เพศ	68
12	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามความสามารถใน การอ่านหนังสือและ เพศ	69
13	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามความสามารถ ในการเขียนหนังสือและ เพศ	70
14	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุที่เคยได้รับการศึกษา จำแนกตามเพศ	71
15	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา และ เพศ	72

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	จำนวนและรอยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้และเพศ ...	73
17	จำนวนและรอยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามที่มาของรายได้ และเพศ	74
18	จำนวนและรอยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามความพอเพียงของ รายได้สำหรับใช้จ่ายและเพศ	75
19	จำนวนและรอยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามที่มาของรายได้ เพิ่ม เติมและเพศ	76
20	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรายขอ ของภาพเกี่ยวกับ ตนเองด้านร่างกายของผู้สูงอายุ	77
21	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรายขอ ของภาพเกี่ยวกับ ตนเองด้านจิตใจของผู้สูงอายุ	79
22	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรายขอ ของภาพเกี่ยวกับ ตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุ	81
23	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพ เกี่ยวกับตนเอง ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ	83
24	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานรายขอ ของการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ ของผู้สูงอายุ	84
25	ตัวแปร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า t ของความสัมพันธ์ ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองของผู้สูงอายุ กับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ จำแนกตามประ เภทของ กิจกรรม	87
26	ตัวแปร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า t ของความสัมพันธ์ ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองด้านร่างกายของผู้สูงอายุ กับการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ จำแนกตาม ประ เภทของกิจกรรม	89

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	<p>ตัวแปร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า t ของความสัมพันธ์ ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองด้านจิตใจของผู้สูงอายุ กับการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ จำแนกตาม ประเภทของกิจกรรม</p>	91
28	<p>ตัวแปร สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่า t ของความสัมพันธ์ ระหว่างภาพเกี่ยวกับตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุ กับการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนประเภทต่างๆ จำแนกตาม ประเภทของกิจกรรม</p>	93
29	<p>ความตรงตามเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์</p>	150